

SF

ericanas

Neprilygstamasis "Voru pasaulio" ir
"Kosmoso vampyrų"
autorius

Colin
Wilson

ŠAMONĖS
PARAZITAI

431

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knjgute.it

Colin Wilson
ŠAMONĖS PARAZITAI

Mokslinės fantastikos romanas ir apysaka

Keista mokslininko savižudybė ir gigantiško požeminio miesto po Juoduoju kalnu Turkijoje atradimas sukelia didžiulę sumaištį pasaulyje. Žmonija pradeda suvokti, kad kažkokios itin gerai pasislėpusios esybės, kažkokie "sąmonės parazitai" ne tik neigiamai veikia kiekvieno atskiro žmogaus psichiką, bet ir žlugdo (jau sužlugdė?) mūsų civilizaciją. Du mokslininkai pasiryžę susigrumti su "sąmonės parazitais" ir kiek įmanoma atitolinti pasaulio pabaigą.

„Nuostabus romanas, kupinas autoriaus išmonės ir dvasinių įžvalgų.“

The Times

Turiny

Colin Wilson
ŠAMONĖS PARAZITAI

Harry Turtledove
ŽEMUMOSE

Iš anglų kalbos vertė BRONIUS BRUŽAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
431 tomas. Serija įkurta 1990m.

Colin Wilson - THE MIND PARASITES

London, Monkfish Book Publishing, 2005

Copyright © by Colin Wilson, 1968

Cover art copyright © Judson Huss, 1996

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2008

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

Colin Wilson

SĄMONĖS PARAZITAI

Prieš mirdamas privalau kaip nors išsakyti esminius manyje slypinčius dalykus, kurių iki šiol niekam neatskleidžiau - kalbu ne apie meilę, neapykantą, gailestį ar panieką, o patį gyvybės alsavimą: įnirtingą, atplūstantį iš tolybių, žmogaus gyvenimui dovanojantį didybę ir gąsdinančią, beaistrę nežmogiškų būtybių jėgą...

BERTRANAS RASELAS

**Laiškas Konstancijai Melson (1918-
ieji),**

**cituotas veikale "Mano filosofinė
raida" psl. 261.**

ĮŽANGINIS ŽODIS

Mes neketiname teisintis dėl to, jog III-ąjį Kembridžo "Atominės epochos istorijos" tomą paskyrėme naujam svarbaus dokumento, žinomo kaip "Sąmonės parazitai", leidimui.

"Sąmonės parazitus" sudaro įvairūs pranešimai, įrašai ir pažodinės pokalbių su pro-

fešoriumi Gilbertu Ostinu ataskaitos. Pirma-
sis leidimas, perpus plonesnis už dabartinį,
pasirodė netrukus po to, kai 2007-aisiais
profesorius Ostinas dingo, bet anksčiau, nei
kapitono Remzėjaus ekspedicija aptiko erd-
vėlaivį "Paladė". Jis susidėjo daugiausiai iš
pastabų, kurias prašė įterpti pulkininkas
Spenseris, ir "12xm" numeriu pažymėtų,
Londono universiteto bibliotekai priklaus-
sančių, įrašų. Į papildytą, 2012-aisiais iš-
leistą variantą buvo įtrauktas 2004-ųjų sau-
sio 14-ąją Leslio Parvizono stenografuotas
pašnekesys ir du Ostino straipsniai - vieną
jų profesorius parašė "Istorijos apžvalgai",
kitą skyrė Karelo Vaismeno "Pamąstymų
apie istoriją" pratarnei.

Šiame leidime senasis tekstas išsaugotas
in toto¹, negana to, mes pridėjome visiškai
naują medžiagą iš Martinuso dosjė, daugelį
metų priklausiusios poniai Silvijai Ostin
(dabar tie dokumentai laikomi Pasaulinia-
me istorijos archyve). Redaktoriai išnašose²
nurodė šaltinius, kurių ištraukas jie perkėlė

---

¹ Visas (lot.).

² Į šitą, visiems prieinamą leidimą dauguma jų ne-
įtrauktos.

į knygą, ir pasinaudojo lig šiol nespausdintais Ostino "Autobiografiniais užrašais" (2001).

Nė vieno iš "Sąmonės parazitų" leidimo negalima vadinti visiškai tiksliau. Mes tenorėjome pateikti medžiagą taip, kad nesutrūktų pasakojimo eiga. Ten, kur, mūsų manymu, būtinai reikėjo, įterpėme fragmentus iš filosofinių Ostino straipsnių, įtraukėme ir vieną trumpą pastraipą iš "Duoklės Edmundui Huserliui" įžangos, kurią redagavo Ostinas bei Reichas. Leidėjų nuomone, rezultatas paremia mintis, išdėstyta "Naujuose "Paladės" paslapties aspektuose". Tačiau derėtų pabrėžti, kad jie siekė kitokio tikslo - stengėsi aprėpti visą reikšmingą medžiagą. Nūnai tikisi, jog tiriamasis jų darbas bus pripažintas, kai dienos šviesą išvys Šiaurės Vakarų universitete parengti "Pilni Gilberto Ostino raštai".

H. S. V. P.

Sent Henrio koledžas,
Kembridžas, 2014-ieji

(Šią istorijos dalį įrašė pats daktaras Osti-

nas, likus keliems mėnesiams iki dingimo. Medžiagą redagavo H. F. Spenseris³)

Mano pasakojimas toks painus, jog nė nežinau, nuo ko pradėti. Paklaustyti pulkininko Spenserio, raginusio “pradėti nuo pradžios... iki galo ir tada baigti”, taip pat negaliu, nes istorijai būdinga stokoti rišlumo. Matyt, geriausia apsaakyti, kaip pats grūmiausi su sąmonės parazitais, o likusias mozaikos dalis lai sulipdo istorikai.

Taigi pradėsiu nuo 1994-ųjų gruodžio 20-osios, kuomet grįžau namo iš susitikimo su Midlsekso archeologų draugija, kuriai skaičiau paskaitą apie senovines Mažosios Azijos civilizacijas. Vakaras išpuolė itin gyvas ir įkvepiančias; nieko nėra maloniau, nei dėstyti pranešimą jums artima tema nepaprastai dėmesingai auditorijai. Reikėtų pridurti ir tai, kad vakarienę užbaigėme nuostabiu devinto dešimtmečio bordo - nieko keisto, jog Kovent Gardene, raskindamas savo buto duris, jaučiausi pakiliai ir maloningai.

---

³ Pulkininkas H. F. Spenseris vadovauja Pasauliniam istorijos archyvui, kuriame saugojami visi daktaro Ostino dokumentai.

Kai žengiau per slenkstį, suzirzė teleekranas, bet jis nutilo, man tiesiant ranką link mygtuko. Nukreipęs akis į automatinį registratorių pamčiau, kad skambinta iš Hemstedo. Numeris priklausė Karelui Vaismenui. Laikrodis jau rodė be penkiolikos dvylika, ir man norėjosi miego, todėl nutariau su juo susisiekti rytą. Tačiau nusirengęs, pasiruošęs griūti į lovą, kažkodėl pasijutau nejaukiai. Mudu buvome labai seni draugai, ir jis gan dažnai man skambtelėdavo vėlyvu paros metu prašydamas paieškoti kokios nors informacijos Britų muziejuje (kur praleisdavau daugumą rytmečių). Bet šįsyk mintyse tyliai dzingtelėjo pavojaus signalas. Įsišūpęs į chalata, apimtas migloto nerimo, žengiau prie teleekrano ir surinkau jo numerį. Ilgą laiką į skambutį niekas neatsiliepė. Jau ketinau atsisakyti savo užmačių, kai ekrane nušvito Vaismo sekretoriaus veidas.

- Girdėjote naujienas? - paklausė jis.

- Kokias?

- Daktaras Vaismenas negyvas.

Žinia mane taip pritrenkė, jog turėjau atsistėsti. Galop radau savyje jėgų sumurmėti:

- Iš kur aš galėjau žinoti?

- Vakarinių laikraščių neskaitėte?

Paaiškinau neseniai grįžęs namo.

- O, supratau, - tarė jis. - Bandžiau jums prisiskambinti visą vakarą. Ar galėtumėte nedelsdamas atvykti?

- Kodėl? Kam jums manęs prireikė? Kaip jaučiasi ponis Vaismen?

- Ji šoko būsenos.

- Bet kaip jis mirė?

Bomgartui atsakant, jo veido išraiška išliko nepakitusi.

- Nusižudė.

Pamenu, kelias sekundes į jį spoksojau, galiausiai sušukau:

- Ką, po velnių, jūs kalbate? Tai neįmanoma!

- Dėl mirties priežasties jokių abejonių neky-la. Prašom kuo greičiau prisistatyti.

Vaismeno sekretorius jau rengėsi nutraukti ryšį, bet sustingo išgirdęs mano riksmą.

- Gal siekiate mane išvesti iš proto? Paaiškinkit, kas nutiko!

- Jis išgėrė nuodų. Nieko daugiau jums nepapasakosiu. Bet daktaro Vaismeno laiškelyje parašyta, kad privalome tučtuojau su jumis susisiekti. Tad meldžiu, atvykite. Mes visi labai pavargę.

Išsikviečiau helitaksi, apsirengiau jausdamas, kaip širdį sukausto sąstingis, sau tvirtindamas, esą to negali būti. Su Karelu Vaismenu susipažinau prieš trisdešimt metų, kai mudu studijavome Upsalos universitete. Jis visais atžvilgiais buvo nepaprasta asmenybė: itin skvarbaus proto, įžvalgi, kantri, kupina per kraštus besiliejančios energijos bei veržlumo. *Neįmanoma*. Mano draugas nieku gyvu nepasitrauktų iš gyvenimo savo noru. O taip, aš gerai žinojau, kad pasauliniu mastu nuo vidurio amžiaus savižudybių padaugėjo penkiasdešimt kartų, ir kartais sau gyvybę atimdavo žmonės, iš kurių tokio poelgio visiškai nesitikėdavote. Tačiau žinia, jog Karelas Vaismenas nusižudė, man panėšėjo į teiginį, neva vienas plius vienas lygu trys. Jo sandaroje neegzistavo nė vienas susinaikinimą skatinantis atomas. Tiesą sakant, jį galėčiau pavadinti ramiausiu, gyvenimu labiausiai patenkintu individu, su koku man teko susidurti.

Galbūt jį nužudė, nejučia ėmiau spėlioti. Pavyzdžiui, Centrinės Azijos valstybių agentas? Esu girdėjęs ir keistesnių dalykų. Antroje dešimtmecio pusėje politinių žmogždysčių sritis tapo tiksliuoju mokslu, o Hamelmano ir Fulerio mirtys mums parodė, kad

grėsmė kyla netgi mokslininkui, dirbančiam ypatingo saugumo sąlygomis. Tačiau Karelas buvo psichologas, ir, kiek žinojau, su vyriausybe jokių ryšių nepalaikė. Didžiąją dalį pajamų gaudavo iš stambios pramoninės korporacijos, kuriai jis siūlydavo metodus, kaip grumtis su aukštos kvalifikacijos technikų neurozėmis ir kaip iš esmės padidinti darbo našumą.

Kai taksi nusileido ant stogo, Bomgartas manęs jau laukė. Vos tik mudu likome vieni, skubiai paklausiau:

- Ar jį galėjo nužudyti?

- Tokios tikimybės atmesti nederėtų, bet jį niekuo nepagrįsta. Trečią dienos daktaras Vaismenas užsidarė kabinete rašyti straipsnį, prieš tai mane įspėjęs, kad jam niekas netrukdytų. Kambario langas buvo užtrenktas, aš dvi valandas praleidau laukiamajame, sėdėdamas už stalo. Penktą valandą jo žmona atnešė arbatos ir vyrą rado negyvą. Jis paliko savo ranka rašytą laiškėlį, nuodus užsigėrė vandeniu, kurio prisipylė vonios kambaryje.

Po pusvalandžio įsitikinau, jog mano draugas išties nusižudė. Vienintelė alternatyva - jį pribaigė Bomgartas. Vis dėlto aš negalėjau tuo patikėti. Vaismeno sekretorius pasižymėjo šveicarui būdinga savitvarda bei ramybe, bet

aiškiai mačiau, kad jis giliai sukrėstas ir svyruoja ties emocinio išsekimo riba. Taip vaidinti nesugebėtų netgi geriausi aktoriai. O kur dar Karelo parašytas laiškėlis. Nuo tada, kai Pomeroyus išrado elektroninio palyginimo aparatą, klastojimas tapo rečiausiai daromu nusikaltimu.

Sielvarto prislėgtus namus apleidau antrą nakties. Šnekėjausi tikrai su Bomgartu. Mirusio draugo nemačiau, bet, atvirai kalbant, į jį žiūrėti ir nenorėjau, nes girdėjau, kad žmonių, kuriuos pražudo cianidas, veidai esti siaubingi. Karelas išgėrė tabletes, dar šįryt atimtas iš psichoneurotiško paciento.

Keistas atrodė ir pats laiškėlis. Apgailestavimo dėl savižudybės jame neįžvelgiau. Mano draugas rašė virpančia ranka, bet mintis formulavo aiškiai - išdėstė, kokį palikimą gaus sūnus bei žmona, pareikalavo kuo skubiau man perduoti mokslinius dokumentus ir tam tikrą sumą pinigų, pridūrė, jog man sumokėtų papildomai, jeigu straipsnių publikacijoms pristigčiau lėšų. Perskaičiau laiško fotokopiją, nes originalą pasiėmė policija, bet jo autentiškumu beveik nesuabejojau. Kitą rytą mano nuomonę patvirtino elektroninė analizė.

Taip, laiškėlis išties nepaprastai keistas. Tri-

jų puslapių, sukurtas žmogaus, kuris, iš visko sprendžiant, jį rašydamas spinduliavo ramybę. Bet kodėl Karelas ragino *nedelsiant* su manimi susisiekti? Gal draugo dokumentuose slypėjo kokia nors užuomina, padėsianti atskleisti jo mirties paslaptį? Tokia mintis šovė ir Bomgartui. Popierių šūsnis sekretorius naršė kiaurą vakarą, tačiau nerado nieko, kas pagrįstų Karelo reikalavimą paskubėti. Didžioji dalis dokumentų buvo susijusi su "Anglų ir indų kompiuterių" korporacija, jo darbdaviu - informacija, žinoma, teks perduoti kitiems moksliniams kompanijos darbuotojams. Visą kitą sudarė straipsniai apie egzistencinę psichologiją, Maslou transakcinės psichoanalizės metodus ir panašius dalykus. Mažne užbaigta knyga nagrinėjo psichodelinių narkotikų vartojimą.

Paskutiniame minėtame darbe, regis, kažką užuominą aptikau. Kai mudu mokėmės Upsaloje, marias laiko praleidome diskutuodami apie mirties prasmę, žmogaus sąmonės ribotumą. Aš rašiau disertaciją apie Egipto mirusiųjų knygą, kurios pavadinimas "Reu nu pert em hru", išverstas pažodžiui, reiškia "Ištarmė apie išėjimą į dieną". Man labiausiai rūpėjo simboliškoji "tamsi, sieloje tvyranti naktis" -

pavojai, su kuriais susidurdavo nuo kūno atsietą dvasia ilgoje, visą naktį trunkančioje kelionėje į mirusiųjų karalystę, į deivės Amunetės glėbį. Bet Karelas primygtinai siūlė pasigilinti į visai kitokią Tibeto mirusiųjų knygą ir jas abi palyginti. Bet kuris šias sritis tyrinėjantis studentas žino, jog tibetietiškąją parašė budistai, kurių religija nėra iš tolo neprimena senovės egiptiečių tikėjimo. Todėl aš atsikirsdavau, esą todvi gretindamas tik tuščiai švaistyčiau laiką, demonstruočiau niekam nereikalingą pedantiškumą. Vis dėlto Karelas sugebėjo pakurstyti mano susidomėjimą pačiais tibetietiškais tekstais ir jų aptarimui mes paskyrėme daugybę ilgų vakarų. Anuomet psichodelinių narkotikų buvo beveik neįmanoma gauti, nes Oldo Hakslio esė apie meskaliną juos išpopuliarino tarp kvaišalų mėgėjų. Tačiau mes atradome straipsnį, kurio autorius, Rene Domalis, aprašė panašius eksperimentus su eteriu. Pastarajame jis išmirkydavo nosinaite, o šią prispausdavo prie savo šnervių. Praradus sąmonę, ranka nusvirdavo, tad jis veikiai atsigaivelėdavo. Domalis bandė apibūdinti haliucinacijas, kurias regėdavo paveiktas eterio. Jos padarė mums įspūdį ir sujaudino....